

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ МАНУАЛЬНІ МЕТОДИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Рівень вищої освіти: перший (Бакалавр)

Освітня програма: 227 «Фізична терапія, ерготерапія»

1. Анотація курсу:

Семестр(и): VI

Обсяг модуля: загальна кількість – 90 годин; з них лекції – 12 годин; практичні заняття – 32 годин; самостійна робота – 46 годин; кількість кредитів ECTS – 3.

Мета курсу – набуття теоретичних та практичних знань з історії розвитку методу мануальної діагностики і корекції хвороб опорно-рухового апарату, будови опорно-рухової системи, показань і протипоказань до даного методу, техніки виконання окремих його способів при захворюваннях і травматичних ушкодженнях опорно-рухового апарату.

Результати навчання:

знати:

- етапи розвитку способів мануальної діагностики і корекції в народній медицині, медицині античного періоду і середньовіччя, костоправстві, хіропрактиці, остеопатії та сучасній мануальній медицині;
- будову та біомеханіку опорно-рухового апарату;
- особливості функціонального блокування хребтово-рухових сегментів (ХРС) і периферичних суглобів;
- показання і протипоказання до мануальних способів діагностики і корекції;
- загальну структуру ручного способу, методику вибору напрямку руху маніпуляції та механізми його дії на блоковані ХРС і суглоби;
- техніку виконання найпростіших мануальних способів, що застосовуються для усунення блокування міжхребцевих, дуговідросткових, реброво-хребцевих і периферичних суглобів;
- способи іммобілізації хребта і суглобів, що застосовуються після мануальної корекції блокованих суглобів різного рівня.

вміти:

- проводити обстеження хворих із захворюваннями та пошкодженнями опорно-рухового апарату (огляд, пальпація, перкусія, вимірювання, оцінка рентгенологічних, лабораторних та інших даних), встановлювати попередній діагноз і проводити диференційну діагностику з подібними захворюваннями;
- проводити функціональну діагностику хребтово-рухових сегментів (ХРС) і периферичних суглобів;
- обирати напрямки руху, маніпуляції та механізми його дії на блоковані ХРС і суглоби;
- виконувати найпростіші мануальні способи, що застосовуються для усунення блокування міжхребцевих, дуговідросткових, реброво-хребцевих і периферичних суглобів;
- використовувати способи іммобілізації хребта і суглобів, що застосовуються після мануальної корекції блокованих суглобів різного рівня в своїй практичній діяльності.

здатен продемонструвати:

- теоретичні знання у різних специфічних ситуаціях, що виникають під час освітнього процесу та професійної діяльності;
- здатність до розв'язання складних спеціалізованих завдань та практичних проблем, що виникають під час професійної діяльності);
- здатність до самостійного удосконалення знань та розуміння специфічних особливостей своєї професійної спеціалізації та цінності своєї професії;

володіти навичками:

- основ проведення та основними методичними прийомами мануальної терапії;
- диференціальної діагностики синдромів остеохондрозу хребта;
- особливостей застосування мануальної терапії в спорті.

Самостійно вирішувати:

- проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення;
- стратегію професійної діяльності.

Необхідні навчальні компоненти (пререквізити, кореквізити і постреквізити):

Пререквізити. Теоретичною базою вивчення дисципліни є попередні навчальні дисципліни: «Анатомія людини», «Фізіологія людини», «Пропедевтика внутрішньої медицини», «Біомеханіка та клінічна кінезіологія», «Патологічна фізіологія».

Кореквізити. «Основи лікувального масажу», «Кінезіологічне тейпування», «Основи лікувального масажу», «Обстеження, методи оцінки та контролю у фізичній реабілітації», «Постізометрична релаксація», «Спортивна травматологія».

Постреквізити. Дисципліни, які будуть використовувати результати навчання даного курсу: «Травматологія та ортопедія», «Фізична реабілітація при порушеннях опорно-рухового апарату», «Практика з фізичної реабілітації при порушеннях опорно-рухового апарату», «Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи», «Практика з фізичної реабілітації при захворюваннях нервової системи».

Зміст дисципліни:

Змістовний модуль 1. Основи мануальної терапії.

Тема № 1. Історія розвитку мануальної терапії. Ручні засоби лікування у народній медицині, костоправство, остеопатія, хіропрактика і сучасна мануальна медицина.

Тема № 2. Функціональна анатомія, фізіологія та патологія хребта і суглобів. Будова хребтового стовпа, міжхребцеві диски та їх дегенерація при остеохондрозі хребта, будова суглобів, м'язово-зв'язкова система, кровопостачання та іннервація хребтового стовпа і суглобів.

Тема № 3. Обстеження хворих. Анамнестичне обстеження, обстеження хребта і суглобів, м'язової системи, нервової системи, інструментальні засоби обстеження. Клініка і діагностика хребтових хвороб нервової системи і блокувань периферійних суглобів: хребтові (вертебральні) синдроми, синдроми уражень нервової, судинної та м'язової систем.

Тема 4. Диференціальна діагностика синдромів остеохондрозу хребта. “Маски” остеохондрозу, вертебральні синдроми, аномалії розвитку хребта, дистрофічні зміни хребта і суглобів, запальні захворювання хребта, онкологічні захворювання хребта, захворювання, що імітують реперкусивні екстравертебральні синдроми.

Тема № 5. Методологія мануальної терапії. Загальні положення і правила мануальної терапії, поняття про мануальний спосіб; техніка виконання ручних

способів для шийного, грудного, попереково-крижового відділів хребта і периферійних суглобів, ускладнення мануального лікування та їх профілактика.

Тема № 6. Ускладнення мануального лікування та їх профілактика.

Тема № 7. Техніка виконання ручних способів мануальної терапії. Навчання техніці виконання ручних способів на всіх відділах хребта, периферійних суглобах.

Тема № 8. Профілактика загострень остеохондрозу та блокувань суглобів. Підбір мануальних методів, технік. Сучасні тенденції профілактичної мануальної терапії.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, консультації.

Форми навчання: денна.

Методи навчання: словесний метод, наочний метод, вивчення та аналіз прикладного матеріалу, аналіз та синтез інформації, поєднання логічного та історичного аналізу, функціонально-структурного аналізу, порівняння та зіставлення.

Методи контролю: усний, письмовий, практичний, тестовий.

Форми підсумкового контролю: Диференційований залік (VI семестр).

Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальні завдання, питання для поточного контролю, тести, питання до заліку.

Мова навчання: українська.

2. Оцінювання:

Розподіл балів, які отримують студенти

Максимальна кількість балів за поточний контроль за темами/ заняттями								ІНДЗ	Бали
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
12	12	12	12	12	12	12	12	8	200
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16		
12	12	12	12	12	12	12	12		

3. Методичне забезпечення

1. Рекомендована література.
2. Мільтимедійний лекційний матеріал.

4. Рекомендована література

Основна:

Иваничев Г.А. Мануальная медицина. - Монография. — М.: МЕДпресс, 1998. — 470 с. — ISBN 5-93059-002-8.

Додаткова:

1. Мугерман Б.И. Полимиография в оценке эффективности мануальной терапии при детском церебральном параличе / Б.И. Мугерман // Мануальная терапия. – 2009.– № 4 (36).– С. 16–20.
2. Пилипенко О.В. Мануальна терапія і грижі дисків при остеохондрозі поперекового відділу хребта / О.В. Пилипенко // Вісник ортопедії, травматології та протезування. – 1999.– № 1 (25). – С. 52–53.
3. Пилипенко О.В. Особливості мануальної терапії у пацієнтів похилого віку / О.В. Пилипенко // Зб. наук. пр. XIII з'їзду ортопедів-травматологів України.– Донецьк, 2001. – С. 397–398.

4. Смирнов В.М. Как избежать ошибок и осложнений при проведении мануальной терапии / В.М. Смирнов, Е.М. Сасси // Мануальная терапия. – 2010.– № 1 (37). – С. 75–83.

5. Інформаційне забезпечення.

1. <http://sportmed.in.ua/>

Обговорено на засіданні кафедри фізичної реабілітації та спортивної медицини

Протокол від «30» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри		О.Є. Дорофєєва
Викладач		К.С. Яримбаш
		О.Є. Дорофєєва
		В.М. Коршак
		Л.М. Волинєць